

ATTILA İLHAN'LA
HAYATIN İÇİNDEN

EROL MANİSALI

Tarihçi
Kitabevi

Tarihçi Kitabevi Yayınları: 28
Tarihçi Kitabevi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakođlu

Editör : Necip Azakođlu
Sayfa tasarımı : Nevin Azakođlu
Kapak tasarımı: Tarkan Tođo

Birinci baskı : Eylül 2012
Boyutlar: 13.5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 187

Baskı ve Cilt:
Kitap Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Őti.
DavutpaŐa Cad. 123 Kat 1
Topkapı / ZEYTİNBURNU - İSTANBUL
+90 (212) 482 99 10
Sertifika no: 16053

ISBN: 978-605-4534-19-7

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
Tarihçi Kitabevi
www.tarihcikitabevi.com

Moda Caddesi No: 104/A Moda / KADIKÖY-İSTANBUL
Tel: 0 216 418 68 86
GSM: 0 530 370 74 11
E- posta: info@tarihcikitabevi.com

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

- *Kimseyle Konuşmadıklarımız Üzerine* 13
- *İstanbul Üniversitesi'nden Manzaralar*..... 19
- *Marksizm'den Ulusal Cepheye Transfer!*.....23
- *Aman Millet Uyanmasın !*27
- *Mustafa Kemal ve "Sentez"*31
- *Taci Beyi Tanır mısınız?* 35
- *Cazip Gelen Ne?*..... 39
- *Ankara Günleri*.....43
- *Ve Yakınları*.....47
- *Şu Çılgın Türkler*.....51
- *Onun Margot'su*.....55
- *İlhan Selçuk ve Attila İlhan'la Efkar Dağıtmak*...59
- *Boşlukları Kim Dolduracak?*.....63
- *Süleyman Bey Ulusal Cepheye !*.....67
- *Sevgi Erenerol'a Olan Hayranlığımız*.....71
- *Uğur Mumcu ve Aziz Abi*.....75
- *Ben Onun Ağlama Duvarıydım*.....79
- *Yıldız Serteller, Sadi Somuncuoğulları*.....83
- *Öğrencilerim ve Bir Kitap*.....87
- *Ona Kendisini Anlatmak*.....93

- Sinan Aygün ve Diğerleri	95
- Doğan Koloğlu, Din ve Emperyalizm.....	99
- "Attila İlhan İçin Bir Dakikalık Saygı Duruşu" ..	103
- Polis Koruması Altındayız!.....	107
- Bugün Kutlama Günü.....	111
- Dumanaltı Olmak.....	115
- Bitmeyen Senfoni "Hangi İnönü!.."	119
- Bush'un Desteklediği Yazarlar.....	123
- Beni Hürriyet'in Manşetine Taşıyanlar.....	127
- Aynı Cephedeki Alternatifler!.....	131
- Yeni Sömürgecilik Üzerine Çeşitlemeler.....	135
- Halk Meclisi Gibi.....	137
- Çelişkiler... Çelişkiler.....	141
- Hain Kontenjanımız Ne Kadar?	145
- Devrimci miydi? Yoksa Evrimci mi?.....	149
- Devrim mi? Demokrasi mi?.....	153
- Yeni Yeni Koymaya Başladı.....	157
- Kendim İçin Yazmak Ne Güzel.....	159
- Kıbrıslı Türklere Kızmak Yanlış Olur.....	163
- Attila İlhan'ı Anma Günü mü?.....	165
- Sırası mıydı be Adam.....	169
- John'a, O'nu Kaybettiğimizi Söyledim.....	173
- Attila İlhan ve Metin Erksan Üzerine	175
- Türbanlı Kadın ve Marlene Dietrich.....	179
- Ertuğrul'u Keşke Onunla Konuşabilseydik....	183

ATTILA İLHAN'A SELÂM.....	187
---------------------------	-----

Prof. Dr. Erol Manisalı, 1940 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. Halen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde ve Okan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim üyesidir.

Manisalı, ulusalcı görüşleriyle tanınır. Küreselleşme ve Avrupa Birliği politikalarına karşıdır. "2005 Sertel Demokrasi" Ödülü'ne layık görülmüştür. İstanbul Üniversitesi'nin Avrupa ve Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nin başkanıdır. İngiltere, ABD, Japonya, Almanya, İsviçre, Hollanda, Belçika, Avusturya, Norveç ve Mısır'da çok sayıda konferans vermiş ve uluslararası konferanslarda aktif katılımcı olarak bulunmuştur. Türk ekonomisi ve AB ilişkilerini içeren raporları bulunmaktadır.

Çok sayıdaki yayınlarından bazıları şunlardır:

-*Eksen Kayması*, Kırmızı Kedi, İstanbul, 2011

-*Denktaş'ın Öbür Yüzü*, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul, 2011

-*Avrupa İle Derin Bağlar*, Cumhuriyet Kitapları, 5. Basım, İstanbul, 2009

-*Avrupa'nın Askerle Kavgası*, Cumhuriyet Kitapları, 5. Basım, İstanbul, 2009

-*Ortak Pazardan Avrupa Birliğine*, Cumhuriyet Kitapları, 6. Basım, İstanbul, 2009.

-*Büyük Sermaye (Dünya'da ve Türkiye'de)*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2009

-*Bıçak Sırtı*, Bizim Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 2009

-*Batının Yeni Türkiye Politikası*, Cumhuriyet Kitapları, 3. Baskı, İstanbul, 2008

- Attila İlhan'la 1000 Saat*, Bilgi Yayınevi, 3. Basım, Ankara, 2005
- Türkiye'nin Askersiz İşgali: Gümrük Birliği*, Truva Yayınları, İstanbul, 2006
- Bıçak Sırtındaki Cumhuriyet*, Der Yayınları, İstanbul, 2005
- İslamcı Siyaset ve Cumhuriyet*, Derin Yayınları, İstanbul, 2006
- Attila İlhan'la Akıp Giden Düşünceler*, Derin Yayınları, İstanbul, 2005
- Faşizmin Ayak Sesleri*, Truva Yayınları, 2. Basım, İstanbul, 2007
- Ulusal Cephe Vuruşanlar*, Derin Yayınları, İstanbul, 2004
- Yeni Dünya Düzeninde Batı ve Türkiye*, Derin Yayınları, İstanbul, 2003
- Türkiye ve Küreselleşme*, Derin Yayınları, İstanbul, 2002
- Zaman Tünelinde Bir Adam*, Bağlam Yayınları, İstanbul 2002
- Dünden Bugüne Kıbrıs*, Gündoğan Yayınları, İstanbul, 2002

SUNUŞ

Bu kitapta yer alan yazıların bir bölümü Attila İlhan hayatta iken yazılmış, ancak yayımlanmamıştır. Üzerinde biraz daha çalışma yapmak istemiştım. Bundan dolayı diğer kitaplarımda yer vermedim.

Yazıların önemli bir bölümü ise Attila İlhan'ın ölümünden sonra kaleme alındı. Geriye dönük olarak aramızdaki sohbetleri değerlendirmek istedim.

Onun kaybedilmesinden sonra kamuoyunda yer alan, benim de içinde bulunduğum bazı olaylar dile getirildi.

- Bazı yazıları doğrudan doğruya onunla aramızdaki sohbetleri içeren bir içerik taşımaktadır.

- Bazıları ise onunla ilgili olarak yazdığım, anı niteliğinde olan notlarımdır.

- Kendi düşünce ve duygularımın ürünü olmakla birlikte içinde Attila İlhan'ın düşünceleri veya bana anlattığı bazı olaylarla bağlantıları bulunan yazılar bulunmaktadır.

Sohbetler, anılar, benim sonradan yaptığım bazı değerlendirmeler iç içe geçmiştir.

Yazıların içeriğinde her şeye rastlayabilirsiniz. Siyasi ve iktisadi düşüncelerden yaşayan dünyanın günlük olaylarına; insan ilişkilerinden sanata; Attila İlhan'ın ve benim

hayatımızda yer etmiş tanıdık yazar, düşünür, sanatçı, politikacı gibisinden pek çok ünlüye rastlayabilirsiniz.

Hayatın bütün boyutlarından kesitler her an karşınıza çıkabilir. Onun dostları, benim dostlarım, ortak dostlar ve düşmanlar “geçit resmi” yaparlar. Bu da çok doğaldır. Sohbetlerin, anıların, duygu ve düşüncelerin iç içe geçtiği ve birbirlerinin ayrılmaz bir parçası oldukları bir kitapta böyle bir “fanusun” ortaya çıkması çok doğaldır.

Bu kitap onun ölümünden sonraki döneme ve olaylara odaklandığı için daha önce yayımlanmış kitaplarımdan bazı farklar göstermektedir. O hayattayken kaleme aldığım yazılar ile onun ölümünden sonra yazdıklarımın farklı olması kaçınılmazdır. Benim açımdan ve kamuoyunun yaklaşımı bakımından yeni bir boyut eklenmiştir.

“Güncel bir kimlik ile tarihi bir kimlik” arasında bir geçiş dönemi yaşanmaya başlanmıştır. Onun kendi deyimiyle, “elektrikler kesilmiştir.” Bakış açıları ve yaklaşımlarda bazı yenilikler ve değişiklikler olması çok doğaldır.

Onun ölümünden sonra kaleme aldığım yazılarımda ilginç bir çelişki yaşamaya başladım. Bazı şeyleri daha kolay ve rahat yazarken birçok konuda da sorumluluğum arttı ve zorlanmaya başladım. Hayatta olsaydı yazdıklarımın onun tepkilerini ekleme olanağım vardı. Onu sorumluluğa ortak edebiliyordum.

Ama şimdi bu olanağım bulunmuyor, bütün sorumluluk bende, işim zorlaştı.

Bu kitaptaki yazılarda hayatın tatlı, acı, çirkin, güzel,

vahŖi, uysal, olağan ve olağan dıŖı tüm yönleri samimi bir üslupla ortaya konmuŖtur. DŖnceler ve olaylar sade ve doğal akıŖları içinde gsterilmiŖtir. Bir abartı, bir zorlama yoktur. Ara sıra da olsa hayal gücünün dünyası içine girilmesini doğal karŖılamak gerekir.

Attila İlhan'la yaptığımız sohbetler üzerinde daha önce yayımlanmıŖ kitaplarım Ŗunlardı:

- Attila İlhan'la 1000 Saat
- Attila İlhan'la "DŖnceler"
- Attila İlhan 'la Siyaset Güncesi

Bu kitapta yer alan yazılar daha önce yayınlanmıŖ kitaplarda yer almamıŖtır.

EROL MANİSALI

Kimseyle Konuşmadıklarımız Üzerine

Attila İlhan'la yakınlığımız kendine özgü bir durumdu. Sanki Yahudilerin Kudüs'teki "Ağlama Duvarı" gibi, "normal konuşmalarımızın dışına taşanları" konuşuyorduk. Bir yazımda galiba "Midas'ın Kulakları" benzetmesini yapmıştım. Dışarıda başkalarına söylemediklerimizi birbirimize söylüyorduk. Bedii Faik'ten Çetin Altan'a, Melih Cevdet'ten Doğan Hızlan'a kadar eski anılarını ve "yeni değerlendirmelerini" anlatırken Midas'ın kulaklarını haykırır gibiydi.

O sakin tabiatı içinde ara sıra heyecanlanıp da gözleri parladığı zaman bundan nasıl zevk aldığını yüzünden okuyordum.

Yetmişini doldurduğu yıllarda sohbetlerimiz başlamıştı. Kendisi çoktan olgunluğa ermiş bir ustaydı. Etrafına biraz da bir zırh örmüştü sanki. TRT'de kendisi ile program yapan Nedret Hanım'ın da dediği gibi, "Yıllar yılı program yaptığı insanla bile bir duvar koymuştu arasına". Nedret Hanım

EROL MANİSALI

bana, “Merak ediyorum, size de mi öyle?” diye sormaktan kendini alamamıştı, Attila İlhan belgeselini yaparken.

İçten, samimi, mesafe koymadan sözünü ettiği birkaç kişiden birinin Metin Erksan olduğuna inanıyorum. Onu çok severdi. Ondan söz ederken, Metin Erksan’la arasında bir duvar bulunmadığı düşüncesine varmıştım. “Büyük gösterir, ama yaşı benden küçüktür” derdi arada bir.

Attila İlhan’la sohbetlerimiz, biraz da kendimizle konuşur gibiydi. İnsanın kendi içindeki düşüncelerini, tartışmalarını, çelişkilerini bir başkası ile tartışması gibiydi bu.

İnsan kendi kendisiyle konuşurken, düşünürken, içinde kurduğu diyaloglarda, bir yerde tıkanır kalır; hatta tekrarlar başlar. Biriyle konuşup yöntem değiştirme ihtiyacı duyar. Ve kimseyle konuşmaz; çünkü düşündüklerini, kendi içinde kendisiyle tartıştıklarını olduğu gibi karşısındakine aktarmaz. Yahut da aktarırken biraz yumuşatır, köşelerini tırpanlar, hatta eksiltir bile.

İşte aramızdaki konuşmalarda, “kendi içimizde düşünüp kendi kendimizle konuştuğumuz gibi” birbirimizle konuşabiliyorduk. Kafamızın içindeki her şeyi ortaya döküyorduk. Sansürsüz, kesintisiz, olduğu gibi... Kendi içimizde düşünür gibi, birbirimizle yüksek sesle konuşmanın verdiği özgürlük olağanüstü bir mutluluk. “Midas’ın kulaklarını” kuyuya değil birbirimize haykırıyorduk. Hani o filmlerde gördüğümüz, kimi gençlerin metronun veya trenin geçtiği köprünün altında çığlık atması gibi bir şey. Bizim konuşmalarımız bu çığlıklar gibiydi. Kimseye söylemediklerimizi birbirimize söylüyorduk sanki.

ATTILA İLHAN'LA HAYATIN İÇİNDEN

Kafamızdaki düşüncelerimiz, değerlendirmelerimiz, kendi kendimizle içimizde tartışıklarımız, ne varsa açığa çıkıyordu bu sohbetlerde.

1970'li ve 1980li yıllarda çok seyrek de olsa Gülten Kazgan'la, Sencer Divitçiođlu ile yaptığımız konuşmalardan farklıydı bu. Onlarla daha sınırlı, profesyonellerin düşünce gerginliği içine sıkışmış, daha kontrollü sohbetler olurdu. Zevk almama rağmen o "sonsuz özgürlüğün" hissedilmesi gibi bir şey değildi.

Halit Refiğ ile de eski yıllarda benzer sohbetlerimiz, az da olsa gerçekleşmişti. Orada da aynı şeyi hissedirdim, tam özgür değildim. Mesela Halit Refiğ ile sohbetlerimizde Fethullah Gülen konusuna girmek istemezdim. Girersem, birbirimize "küseceğimizi" çok iyi biliyordum!..

Ama Attila İlhan'la böyle bir sıkıntı ve kısıtlama yoktu. Her şey sınırsız, özgürce, dilediğimiz gibi, hissettiğimiz ve düşündüğümüz gibi konuşulurdu.

Attila İlhan'ın da bu özgürlüğü tattığına inanıyorum. En az benim kadar, bu özgürlük ihtiyacını giderdiğini sanıyorum.

- Erol bak, bütün mesele "ölümü idrak edip etmeme; henüz sağ iken ölümü düşünüp düşünmeme meselesidir," derken, o an kafasına takılan ve konuşmak istediğı kritik konuyu pat diye tartışmaya başladığı.

Karşısında ben olmasam ne yapacaktı? Kendi içinde, kafasında tartışacaktı. Bir noktaya kadar gelip tıkanacaktı. İskambil tek başına oynanmaz ki!.. Ölümü bile karşısındakiyle

EROL MANİSALI

tartışmak, bunu bile zevkli hale dönüştürebilir. Aynen “Filer ve İnsanlar” da anlattığım gibi, “Siyaset Güncesi”nde yazmıştım.

Ben aslında çevremin bildiğinin aksine, içe dönük bir insanımdır. Herkese açılmam, açıldıklarına da “sınırlı” açılırım. Zaten açıldığım kadarını gazetelerde, dergilerde, radyo ve televizyonlarda da söylerim. İkili konuşmalar yine bu sınırlar içerisinde kalır. Bir “ring”in etrafındaki ipler kadar olmasa bile koyduğum sınırlar bulunur.

Hareket ve düşünce özgürlüğünü sınırsız tatmayı engelleyen “bilinçaltı ve üstü kısıtlamalar” her zaman, herkes için geçerlidir.

İşte Attila İlhan’la tanımadığımız sınırlar buydu: Mutlak bir özgürlük içinde, ne bilinçaltı ne bilinçüstü engelleme olmaksızın tattığımız bir sınırsızlıktı bu. Karşısındakine, kontrol mekanizmalarını çalıştırmadan konuşmak ve tartışmak; ikimiz de bu sonsuz özgürlüğü sonuna kadar tatmıştık.

10 Ekim 2005’ten birkaç gün öncesine kadar süren bir özgürlüktü bu.

Sohbet ederken bazen aramıza, izinli veya izinsiz bir dost katılırdı. Attila İlhan’ın da benim de frekanslarımız farkında olmadan değişiverirdi. Dışarıdan bakıldığında sohbetimizin, konunun hiç değişmeden sürdüğünü sanabilirdiniz. Ama değişen bir şey olurdu; sanki otomatik kontrole geçmiş gibi hareket ederdik.

İnanmayacaksınız ama, bu bizim bilinçli olarak yaptığımız

ATTILA İLHAN'LA HAYATIN İÇİNDEN

Atilla İlhan'a Selam...

Aşiyân'da öniünden geçtim

Boğaz'daki fenere bakan

Bir yıl önce etrafında toplanmıştık kabristanın

Atilla İlhan'ın yanından geçtim

Boğaz'ı birlikte seyrettik

Yürüyenler, balık tutanları ve sevişenleri

Dünya mosmor kararsa da

Bir an için unuttuk her şeyi

Daldık gittik Boğaz'ın sularına

Balıklarla sohbet ettik, onunla

4 Eylül 2006